

**Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület
Titkársága
Országos Statisztikai Tanács
Titkársága**

KSH/2283-5/2018

Emlékeztető

**az Országos Statisztikai Tanács (OST) és a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület (NSKT)
2018. november 28-i együttes üléséről**

	Téma	Előterjesztő	Időkeret
1.	Tájékoztatás az Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ENYÜBS) változásairól	Belügyminisztérium képviselőjének egyetértésével a Legfőbb Ügyészség képviselője	10.00-10.20
2.	Tájékoztató az online pénztárgépek adatainak statisztikai célú felhasználásáról	Gilyán Csaba (KSH)	10.20-10.40
3.	Családi segítségnyújtás felvétel és eredményének bemutatása	Ménesi Éva (KSH)	10.40-11.15

Az ülésen részt vettek

az OST tagjai, valamint az NSKT tagjai, illetve néhány esetben a képviseletüket ellátó személyek (jelenléti ív szerint).

a KSH képviseletében: Németh Eszter a KSH elnökhelyettese, továbbá a KSH érintett főosztályvezetői, az OST titkára, Titkárságának munkatársai, valamint az NSKT Titkárságának munkatársai.

Németh Eszter köszöntötte az OST és NSKT tagjait és a megjelenteket.

Ezt követően megbízó leveleket adott át:

az OST korábban kinevezett új tagjának **Németh László Tivadarnak** a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács képviseletében, majd az NSKT új tagjainak: **Dr. Kálmán Gergelynek**, a Belügyminisztérium képviseletében, **Dr. Franczel Richárdnak** a Miniszterelnökség képviseletében és **Dr. Mészáros Árpádnak** (távollétében Sóvágó Krisztinának) az Innovációs és Technológiai Minisztérium képviseletében.

Ismertette az OST tagjaival, hogy Dr. Vukovich Gabriella a KSH elnöke halaszthatatlan más elfoglaltsága miatt sajnos nem tud részt venni az ülésen.

1. napirendi pont: Tájékoztatás az Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ENYÜBS) változásairól

Dr. Szikszay Tibor bevezetőjében elmondta, hogy előadása egyszerre mutat a múltba, a jelenbe és a jövőbe. Bemutatott egy 1987. évi kiadású Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Bűnügyi Statisztikai Kitöltési Szabályzatot, és ebből felolvasta az adatgyűjtést megalapozó 0011/1963 BM-LÜ együttes utasítás preambulumát.

Innen elindulva született meg az Egységes Nyomozóhatósági és Bűnügyi Statisztikai rendszer 2018. évi változata, mely 2018. júliusában lépett hatályba.

Az új adatgyűjtés kialakítását a jogi környezet alapvető megváltozása határozta meg. Hatályba lépett 2017. júliusában a büntetőeljárásról szóló törvény, amelynek felhatalmazó rendelkezése folytán született meg a 12/2018. (VI. 7.) BM rendelet. Ezen rendelet volt az első olyan, kifejezetten a két adatgazda adatgyűjtése kapcsán megszületett jogszabály, amelybe aktív résztvevőként bekapcsolódott a KSH. Ennek eredményeképpen egy teljesen új szemléletű végrehajtási rendelet született meg, amely kifejezetten a statisztikai adatgyűjtés dogmatikai alapfogalmaira, a statisztikai adatminőségre és a jövőben előállított statisztikai termékek minőségére összpontosított.

Azonban nem csak a felsorolt jogszabályok hatottak az új rendszer kidolgozásának szükségességére, hanem más jogi normák is. (2001. évi CIV. törvény a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről (Jszt); 1996. évi XXXVIII. törvény a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről; 2012. évi CLXXX. törvény az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről)

A büntetőeljárásról szóló törvény alapjaiban változatta meg a büntetőeljárásban eljáró hatóság szerepét és az eljárási szakaszokat, ezért az előkészítő eljárás formalizált megjelenése kihat az új adatgyűjtésre.

A korábbi klasszikus nyomozati szakasz és az elkülönült ügyészi vádelőkészítési szakasz megszűnt, összeolvadásuk, illetve a felderítési szak és a vizsgálati szak megjelenése új törvényi kötelezettségeket és feladatokat idézett elő. Ennek megfelelően bizonyos eljárási időpontok és eljárási szerepekhez kapcsolódó adatgyűjtések is megváltoztak.

Az új büntetőeljárásról szóló törvény bizonyos jogintézményeket alapjaiban újra definiált, ugyanazon eljárások, intézmények új néven jelentek meg, illetve az eljárás befejezési módok között jelentős átsorolások történtek.

Ezt követően példákkal bemutatta a főbb változásokat:

- Tárgyalás mellőzése – büntetőparancs (új elnevezés, de gyakorlatilag változatlan tartalom).
- Vádelhalasztás – feltételes felfüggesztés (módosult eljárási tartalom).
- A nyomozás megszüntetése helyett az eljárás megszüntetése, mint új terminológia (részben új tartalommal).
- Az eljárás felfüggesztés okainak bővebb körű szabályozása.

A megújuló statisztikai adatgyűjtésnek több alapvető követelménynek kell megfelelnie. A legfontosabb, hogy biztosítani kell az 1978. évi IV. törvény, a régi Btk. szerinti bűncselekményi minősítések kezelését, valamint biztosítani kell a 2012. évi C. törvény, az új Btk. szerinti minősítéseket. Ez azt jelenti, hogy a régi 17 karakteres kódokat tudják kezelni és az új 35 karakteres bűncselekményi kódokat is.

Lényeges, hogy az eljárás befejezési módok egyidejű kezelését is biztosítani kell, hiszen a július 1-je előtt megszületett jogi döntések statisztikai adatszolgáltatását is biztosítani kell, és ezzel párhuzamosan pedig az új büntetőeljárásról szóló törvény befejezési módjait is megfelelő módon kezelni kell.

Komoly vita előzte meg azt, hogy mi történjen a vádemelés elhalasztásának intézményével. A vádemelés elhalasztása kifejezetten az eltereléshez kapcsolódó jogintézmény, amelynek eredménye az ENYÜBS'13 változatban nem került mérésre. A szakmával egyeztetve azonban célszerűvé vált a közvetítői eljáráshoz hasonlóan a statisztikai adatgyűjtést kiterjeszteni a vádemelés elhalasztását követő jogi döntésre is, így ennek megfelelően az új adatgyűjtés rendszerében látható, hogy a feltételes ügyészi felfüggesztésnek mi lett az eredménye.

Elmondta, hogy az új típusú adatgyűjtés bevezetése szükségszerűen jelentette, hogy felül kellett vizsgálni a régi rendszert. Ez azt jelentette, hogy új adatkörök bevezetésére volt szükség. Az új adatkörök bevezetése és az informatikai támogatás lehetővé tette azt, hogy ezeknek az új adatköröknek új relációit írják le, a még teljesebb eredmény előállításának érdekében. Természetesen szükséges volt az adattartalom aktualizálása is.

Ezt követően részletesen bemutatta a létrejött új rendszert (input statisztikai adatgyűjtés, követő jellegű statisztikai adatgyűjtés, több reláció leírására képes rendszer, központilag üzemeltetett rendszer, a felhasználói igényeket teljesebb adattartalommal kiszolgáló adatgyűjtések, és sok-sok kódszótár).

Több az ENYÜBS'18, mert a sértettnek az elkövetővel kapcsolatos valamennyi relációját le lehet írni, szükség szerint több sértettet is tud a rendszer kezelni és az elkövető a bűncselekményhez viszonyított relációja is teljes adattartalommal rendelkezésre áll. Ez azt jelenti, hogy ez az adatgyűjtés csak és kizárólag informatikai támogatással működtethető.

Ezt követően pár szóban ismertette az új adatköröket:

- a bűncselekmény alapcselekménye bevezetésre került (pénzmosás, orgazdaság, tárgyi bűnpártolás), gyakorlatilag a bűncselekményből származó vagyongazdagodáshoz kapcsolódó bűncselekmények mérése valósul meg,
- a beszámítási képesség egy teljesen új elem az elkövető elméleti állapotáról, az elkövető bűncselekményhez való mentális viszonyáról lehet információt szerezni. Eddig csak egyes befejezési módokból lehetett szűk körben következtetést levonni az elkövető elméleti állapotára,
- a büntetőeljárás döntés szükségszerűen az új büntetőeljárás törvényhez kapcsolódó adatszoport,
- az életvitelszerű tartózkodás egy korábbi adatszoportot váltott fel, amely a KSH nomenklatúráinak segítségével valósult meg,
- az elkövetési jellemzők,
- gyűlölet motiválta bűncselekmény, illetve a gyűlölet jellege,
- a jogi személlyel szembeni intézkedés,
- a bűncselekményt emberkereskedelemmel összefüggésben követték el,
- a bűncselekményt szervezett bűnözéssel összefüggésben követték el.

A fontosabb módosuló adatkörök bemutatásával folytatta előadását, valamint ismertette a megszűnő adatköröket is.

2. napirend: Tájékoztató az online pénztárgépek adatainak statisztikai célú felhasználásáról

Gilyán Csaba a KSH Általános gazdaságstatisztikai főosztályának vezetője bevezetőjében ismertette, hogy az adómorál javítása, a visszaélések visszaszorítása, az adórés csökkentése érdekében döntés született az online pénztárgépek (OPG) rendszer bevezetéséről 2012 októberében és ismertette ennek jogi hátterét.

Elmondta, hogy az online pénztárgépek adatainak átvételével az elérendő cél az adatszolgáltatói terhek csökkentése a kiskereskedelem havi adatszolgáltatási kötelezettségének területén (Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (OSAP) 1045. sz. adatgyűjtés).

Ennek megvalósítása érdekében kapcsolatfelvétel és egyeztetések történtek 2014 májusától a NAV KH Tervezési és Elemzési főosztályával, amelynek keretében 2014. év végén próbaállományok átvétele, adatállományok tartalmának vizsgálata, OPG adatok összehasonlítása a rendelkezésre álló áfa- és 1045. adatgyűjtésből származó adatokkal és az adatátvétel tartalmának és szerkezetének (aggregációs szintjének) és módjának meghatározása történt meg. 2015. márciusában létrejött a NAV és a KSH közötti együttműködési szerződés megkötése.

Elmondta, hogy az OPG adatok felhasználásának vannak azonban hátráltató tényezői is, úgymint:

- adatállományok összekapcsolása a KSH regiszterrel (kulcs: vállalkozás adószáma és a címek),
- főtevékenység hiánya (2016 májusáig csak a vállalkozás főtevékenysége volt ismert, az üzleté nem),
- utólagos adatok,
- lefedettségi kör:
 - nem minden kiskereskedelmi tevékenységre volt előírva a megfigyelés (gépjármű alkatrész k.),
 - nem csak termékek kerülhetnek be a kassaadatokba (fodrászat: hajfesték + vágás),
 - nem csak kiskereskedelmi tevékenységekre van előírva az OPG kötelezettség,
 - számlával kísért értékesítés OPG mentessége (telekommunikációs cégek),
 - csomagküldő és internetes kiskereskedelmet nem tartalmazza az OPG rendszer.

Ennek következményeként 2019. évtől az OPG adatok felhasználására új módszertan kerül kidolgozásra, és az OSAP 1045. adatgyűjtés adatlapjainak átalakítása is megtörténik, egyszerűsített kérdőív kialakítása valósul meg. Így az adatszolgáltatói terhek jelentős mértékben (közel 80%-kal) csökkenni fognak.

Gilyán Csaba bemutatta, hogy az új és a régi módszertannal készített adatok nagyon jól együttmozognak, korrelálnak, továbbá, hogy az új módszertanra való átállással párhuzamosan 2015-ig megtörténik az adatok visszavezetése.

3. napirendi pont: Családi segítségnyújtás felvétel és eredményének bemutatása

Ménesi Éva a KSH Életminőség statisztikai főosztályának munkatársa előadását azzal kezdte, hogy 40 évvel ezelőtt természetes volt, hogy megszületik az ember, iskolába jár, dolgozik, nyugdíjba megy, és nem változtat semmit az életében. A rendszerváltás azonban változást hozott, majd pedig az EU-csatlakozás, a schengeni határok, a munkavállalás korlátozásának megszüntetése után kinyíltak a kapuk az állampolgárok számára. Felmerült a kérdés, hogy milyen kapcsolatot ápolnak az elvándoroltak az itthon maradottakkal.

Elmondta, hogy előadásában a fenti kérdés körében létrehozott, egy konkrét adatgyűjtést kívánja bemutatni, amely 2017-ben lett végrehajtva Családi segítségnyújtás címmel, valamint a kutatás célját és a kihívásokat, a kérdőív kialakítását is ismerteti.

Mit is jelent a „hazautalás”, és milyen kapcsolat áll fenn a családi segítségnyújtás adatgyűjtéssel?

A hazautalás pénzügyi- közgazdasági fogalom, pénzügyi kapcsolatot tételez fel külföldön élő családtag, háztartástag és Magyarországon élő háztartástag vagy az egész család között.

Elmondta, hogy az adatgyűjtés során kíváncsiak voltak a „távollét tartalmára”, amely a Magyarországtól távollévő személyt jelenti. Az a személy, aki 12 hónapig, vagy annál hosszabb ideig külföldön tartózkodik, hazai szempontból nem rezidens. Míg az a személy, akinek kinn tartózkodási időtartama 12 hónapnál rövidebb, hazai szempontból rezidens.

Az adatgyűjtés során felmerült az a kérdés is, hogy kik ezek a személyek: nők, férfiak, mivel foglalkoznak, mi a családi kapcsolat a kint élő és itthoni személyek között, és alapvető kérdés, hogy melyik országba mennek a Magyarországot elhagyók.

A fogadói oldal vizsgálata is fontos volt a kutatás során, valamint az itthoni család társadalmi, gazdasági vizsgálata is, jövedelmi helyzetükkel együtt. Ehhez kapcsolódó kérdés volt a kutatás alatt, hogy a külföldről érkező hazautalás a jövedelem mekkora hányadát képezi, mennyire számíthat erre tartósan, mennyire egészíti ki a külföldről kapott összeg a család megélhetését.

A vizsgálat unikuma volt, hogy támogatni hogyan lehet az itthon maradt családot: pénzben és tárgyi dologgal. A vizsgálat próbált arra is fókuszálni, hogy milyen nem pénzbeli támogatásokat is kap az itthoni háztartás (pl.: élelmiszer, ruházat, elektronikus termék, szolgáltatás stb.).

Ismertette a további felmerülő kutatási kérdéseket is. A kutatás fő célja, kérdése annak az összegnek a meghatározása volt, hogy a nemzetgazdaság szintjén mekkora értéket képvisel a nem rezidens háztartásoktól Magyarországra irányuló hazautalás értéke éves szinten, 2016. referencia évre vonatkoztatva, és milyen gyakorisággal történik meg a támogatás.

Fontos kérdés volt még, hogy milyen formában történik, mire használják a támogatást.

Ezt követően beszélt a kihívásokról. A KSH 2013-ban foglalkozott a Magyarországot elhagyó népesség számának becslésével, majd 2014-ben volt a SEEMIG kutatás, ami a tükröstatistikák segítségével próbálta megbecsülni azt, hogy más országokban mikrocenzusok, népszámlálások alkalmával a magyar népesség száma mekkora. Ezek a statisztikák arra nem voltak jók, hogy mekkora volt a támogatás.

2016-ban került sor a mikrocenzus a kis népszámlálás végrehajtására, amely a népesség 10%-át érintette. Azonban ehhez a mikrocenzushoz speciális társadalmi-gazdasági érdeklődésre számot tartó témákban almodulok kerültek végrehajtásra, amelyekben helyet kapott a migrációra vonatkozó kérdőív is. Ebben szerepelt kérdés a migrációs szándékra vonatkozóan, valamint konkrét kérdés is arra vonatkozóan, hogy kapnak-e külföldről támogatást a válaszadók.

Kialakult egy célzott minta arról, ahol él külföldi családtag, és intenzív kapcsolatot is ápolnak. A kutatás során kihívás volt, hogy rendkívül érzékeny témára koncentrálni. A kialakított kérdőívnek olyannak kellett lennie, ami megőrzi a válaszadók bizalmát, valós adatokat ad, nem alakul ki rossz viszony a válaszadó és a kérdező között. Erre nem volt hazai gyakorlat, hogy mikro oldalról megvizsgálják ezt a kérdéskört. Kutatási témának megfelelően lett a kérdőív kialakítva.

Fontos volt, hogy a kérdezők kellő ismerettel rendelkezzenek arról, hogy mi ez a jelenség, pontosan ismerjék a kérdőívet, csak olyan kérdező működhetett közre a kutatásban, aki előzőleg kitöltött egy online tesztet. 2017 májusában zajlott le az adatgyűjtés. A megvalósulási arány 44%-os volt. Elsősorban személyes interjúk zajlottak le, illetve volt telefonos és online webes válaszadás is. A minőség fontos szempont volt. Adatbázis került kialakításra, és a súlyozás után alakult ki a végleges adatbázis.

Ezt követően Kajdi László (Magyar Nemzeti Bank képviselője, külföldön való tartózkodása miatt nem tudott az ülésen megjelenni) előadásával folytatta, azon belül is az eredmények bemutatásával, majd az elméleti háttér bemutatása következett. Elmondta, hogy a hazautalások megítélése ellentmondásos, melynek bemutatta az előnyeit (FDI-hez képest stabilabb, mértéke meghaladja a segélyeket (Világbank), növeli a háztartások gazdasági sokk-ellenállóképességét, külső finanszírozás és devizaforrás) és hátrányait is (hatékonyságuk alacsonyabb a befektetésekhez képest – kisösszegű fizetések, amelyek jellemzően csak a fogyasztási kiadásokat fedezik, egyenlőtlenség növelése, termelékenység és munkavállalási kedv csökkenése).

Ismertette diákon a témában lefolytatott kutatásokat.

Ezt követően rátért az eredmények bemutatására. Ezen belül ábrán keresztül mutatta be a támogatás összegét, eltéréseket a pénzbeli és egyéb támogatások között, a küldési gyakoriságot, a küldő személyek jellemzőit és jövedelmét, valamint az országok szerinti eltérését. Végezetül pedig néhány szóban ismertette a további kutatási irányokat.

Németh Eszter ismertette, hogy a 2021.évi népszámlálási törvényjavaslat éppen Országgyűlési tárgyalás alatt áll.

Az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program kötelező adatszolgáltatásairól szóló 388/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 216/2018. (XI. 27.) Korm. rendelet a Magyar Közlöny 186. számában megjelent.

Az akkreditációs eljárásokról elmondta, hogy az Igazságügyi Minisztérium esetében a jelentés tervezet véleményeztetése zajlik, az Országos Bírósági Hivatal esetében helyszíni vizsgálat lefolytatása fog elkezdődni, az Agrárgazdasági Kutató Intézetnél pedig a helyszíni vizsgálat befejeződött.

Akkreditációs eljárások fognak lezajlani a közeljövőben a Belügyminisztériumnál, Emberi Erőforrások Minisztériumánál, Miniszterelnökségnél, Pénzügyminisztériumnál és a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatalnál. Ezen eljárásoknak a lezárása előreláthatólag 2019. I. negyedévében várható.

A KSH szándéka, hogy a meghatározott fejlesztési intézkedések nyomon követésére, illetve ha HSSZ egészségének tekintetében van értelme fejlesztés megtételének és nem csak egyes szerv tekintetében, akkor ezek elindítására az NSKT felkérésére kerül sor.

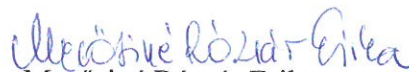
Zárás:

Németh Eszter tájékoztatást adott arról, hogy az emlékeztetővel együtt az előadás anyagokat elektronikus úton az OST és NSKT Titkárság munkatársai megküldik az OST és NSKT tagjai és állandó meghívottjai részére.

Megköszönte a tagok és a jelenlévők részvételét, munkáját és az ülést bezárta.

Budapest, 2018. december „17.”,

Németh Eszter
az ülés levezető elnöke

Mezősiné Rózsár Erika
az OST titkára

Az emlékeztetőt kapják:

*Dr. Vukovich Gabriella a KSH elnöke
Freid Mónika a KSH elnökhelyettese
Dr. Kincses Áron a KSH elnökhelyettese
az OST, NSKT tagjai és állandó meghívottjai*